

Особливості післядипломної освіти та медико-технологічне забезпечення підготовки кадрів в умовах реформування первинної медичної допомоги в Україні

Г.І. Лисенко, **В.І. Ткаченко**

Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, м. Київ

Сьогодні в Україні державна влада інтенсивно проводить реформування первинної медичної допомоги на засадах сімейної медицини, відкриває нові центри первинної медичної допомоги та амбулаторії сімейного типу, проводить інтенсивну підготовку сімейних лікарів. Інститут сімейної медицини НМАПО є координатором розвитку сімейної медицини і провідною установою науково-методичного супроводу впровадження сімейної медицини в Україні і бере в цьому активну участь.

Згідно із законодавством України реформування розпочато в 4 пілотних областях з подальшим поширенням отриманого досвіду на всю територію країни. Для забезпечення кадрами пілотних регіонів на Інститут сімейної медицини покладено завдання збільшити кількість випущених сімейних лікарів щорічно в 5–6 разів. Співробітниками опорної кафедри сімейної медицини була створена і впроваджена нова програма очно-заочної підготовки сімейних лікарів з елементами дистанційного навчання. Для забезпечення якості підготовки сімейних лікарів проводяться цикли тематичного удосконалення з різних аспектів сімейної медицини, виїзні цикли, безперервне навчання на щомісячних науково-практичних семінарах, дистанційне навчання у науково-практичних журналах. НМАПО та Ук-

раїнська асоціація сімейної медицини випускають науково-практичний фаховий журнал і проводять конференції. З метою підготовки педагогічних кадрів введена наукова спеціальність 14.01.38 – загальна практика–сімейна медицина, у НМАПО створена спеціалізована вчена рада та аспірантура з фаху загальної практика–сімейна медицина.

На державному рівні активно готуються законодавчі документи, клінічні протоколи і медичні стандарти ведення пацієнтів з найбільш поширеними захворюваннями і синдромами на етапі первинної допомоги, у створенні яких співробітники Інституту сімейної медицини НМАПО та Української асоціації сімейної медицини беруть активну участь. Уже створено і затверджено Міністерством охорони здоров'я України більше 10 таких протоколів і стандартів. Здійснено оновлення кваліфікаційної характеристики сімейного лікаря, положень про компетенції та спеціальність «Загальна практика–сімейна медицина» згідно з сучасними положеннями Wopca.

Таким чином, діяльність Інституту сімейної медицини спрямована на забезпечення якості підготовки висококваліфікованих медичних та педагогічних кадрів для реформування первинної медичної допомоги на засадах сімейної медицини.

Питання підготовки сімейних лікарів, які потребують вирішення на сучасному етапі

Г.І. Лисенко, **О.Б. Яценко**, **Л.В. Хімїон**, **С.В. Данилюк**

Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, м. Київ

Серед існуючих на сьогодні медичних спеціальностей, ймовірно, жодна не зазнавала настільки великих труднощів при своєму становленні, як сімейна медицина. До питань підготовки сімейних лікарів, які потребують подальшого вирішення, на сучасному етапі можна віднести:

Невідповідність існуючої освітньо-кваліфікаційної характеристики лікаря загальної практики–сімейної медицини потребам ринку, адже саме він диктує, які послуги і в якому обсязі мають надаватися. Робота над переглядом освітньо-кваліфікаційної характеристики розпочата в НМАПО імені П.Л. Шупика.

Недостатню тривалість перепідготовки на циклах спеціалізації за фахом «загальна практика–сімейна медицина», що унеможливило якісну підготовку фахівця.

Відсутність університетських клінік.

Відсутність достатньої кількості оснащених амбулаторій сімейної медицини, у зв'язку з чим лікарі після закінчення курсів спеціалізації при поверненні на робоче місце продовжують працювати в якості дільничних терапевтів та педіатрів, не застосовуючи отримані ними знання та вміння на практиці.

Підготовку недостатньої кількості викладачів вищих навчальних медичних закладів як педагогів та освітян через аспірантуру за спеціальністю «загальна практика – сімейна медицина».

Підготовку недостатньої кількості викладачів – тренерів практичних навичок у закладах післядипломної освіти на циклах ТУ для роботи зі слухачами та інтернами на заочних циклах в закладах ПСД.

У зв'язку з недостатнім фінансуванням створення модельних навчальних центрів є недостатнім, що значно погіршує практичну підготовку, але саме від неї залежить функціонування сімейної медицини та задоволеність пацієнтів.

Відсутність у ВНМЗ та амбулаторіях сімейної медицини техніки, що забезпечує можливість уведення дистанційних форм навчання в необхідному обсязі.

Відсутність у ВНМЗ післядипломної освіти фінансово-економічних можливостей для придбання в достатній кількості (враховуючи велику кількість слухачів, яких направляють на перепідготовку) муляжних класів для демонстрації та відпрацювання практичних навичок без нанесення шкоди пацієнтам (гуманний підхід)

У зв'язку з адміністративним впровадженням сімейної медицини часто порушується підхід до навчання, спрямований на досягнення компетентності та заснований на принципах навчання дорослих, що має на увазі активну участь слухачів у процесі навчання, зв'язок навчання з їхньою роботою та практичне значення цього навчання. Наш досвід свідчить, що більшість лікарів, які були направлені на цикли спеціалізації, не розуміли, для чого їм це потрібно, та мали внутрішній супротив проти навчання, що значно погіршувало його якість. До того ж на цикли перепідготовки часто направляли осіб пенсійного віку, здатність яких до засвоєння нової інформації була низькою, що призводило до психоемоційного напруження. Усе це при великих витратах держави на навчання не давало очікуваного результату.